

TENTOONSTELLING VAN NATUURPHOTOGRAPHIE.

45

hebben en de heer Lansberg had ons een pelikanengroep in beeld doen toekomen. Ziezoo, nu geloof ik, alle inzendingen besproken te hebben.

Moge mijn dorre opsomming althans dit tengevolge hebben, dat men nog meer dan anders zijn aandacht, tijd en geld zal beschikbaar stellen voor de photographie van al wat leeft en bloeit in de wijde natuur rondom ons! Vooral hen, die aanvangen met photographieeren, zou ik willen uitnoodigen om, bij wijze van proef, eens op te houden met dat eeuwige kieken van ooms en tantes, neven en nichten, vaders, moeders, broers en zusters in de meest onmogelijke houdingen en bezigheden! Immers, hoe oneindig veel meer loont een goedgelaagde natuurphotographie. Het is niet alleen het belichten, ontwikkelen enz. enz. van de plaat dat genot schaft; vooral de omgang met planten en dieren is hetgeen den natuurphotograaf gelukkig maakt. Zijn blik wordt scherper en aandachtiger dan eenig ander mensch luistert hij naar de machtstem der eeuwig levende natuur. Hij wordt één met de omgeving, vergeet voor een wijle de drukke stad, waar hij voor 't dagelijksch brood moet werken, oogst nieuwen levensmood en frissche blijheid! En teruggekeerd in de enge omgeving van zijn donkere stadswoning, geeft hem de aanblik der lichtbeelden getooverd door de zon op de gevoelige plaat, van planten en dieren, van bosch en veld, van duin en hei, kracht en steun in zijn eentonig bestaan. Zijn leven wordt er inniger en rijker door! Natuurlijk moet de leerling-natuurphotograaf niet beginnen met moeilijke vogelopnamen; aanvankelijk »neme« hij planten en tracht door goede belichting de juiste kleurverhoudingen te krijgen. Langzamerhand moeten dan moeilijker te photographieeren onderwerpen door hem bestudeerd en gekiekt worden. Ongetwijfeld zal hij, die met een goede dosis geduld en wat handigheid is toegerust, het ver brengen in het weergeven van intieme momenten uit het dierenleven en merkwaardige processen in het plantenbestaan. Zijn waarnemingen en photo's zullen hem een dieper inzicht geven in het nog op zoovele punten geheimzinnige leven en wellicht nog eens tot belangrijke resultaten voeren. Wie weet?

JAC. J. DE JONG,

1e Secretaris der Afd. Leiden v/d. Ned. Natuurhist. Vereeniging.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

N. B. Van heden af worden deze overzichten op verzoek van Prof Conwentz, leider van de »Staatliche Stelle der Naturdenkmalpflege«, opgenomen in het daar verschijnende *Bibliographisch overzicht over de natuurbescherming*.

NATUURBESCHERMING.

No. 15.

Komt den jager een prachtvogel onder de oogen, als een ijsvogel of een scharrelaar, zeldzame vogels als hop, notenkraker, klauwier, trappans of griel (en »zeldzaams« zijn ze geworden dóór den jager), dan wendt hij alle moeite en kunstgrepen aan om hem naar de andere wereld te helpen! En waarom doet hij dat toch eigenlijk? Hij kent misschien een *dierenopzetter* (!!) dien hij een geldwinst wil bezorgen!! of hij schoot slechts uit praalhanserij om niet geheel zonder buit thuis te komen! O! laat toch iedere houtvester, iedere jacht-pachter zijn gebied als een *heilighdom* beschouwen, waarin tevens de laatste overblijfselen van door den mensch zeldzaam geworden vogels een toevlucht kunnen vinden.

Dr. VOIGT.

»Wie 't kleine niet eert, is 't groote niet weerd«, dacht ik toen ik onlangs in *D. L. N.* die uitvoerige goedpraterij-pogingen van den heer Eyckman¹⁾ las. Ieder individu is er één, en

¹⁾ In 't Aprilnummer van de Ornithol. Monatsberichte staat alweer een *ringetjesjager-resultaat* op pag. 63, waar verteld wordt van een koolmees, die alléén om den ring machtig te worden, geschoten werd. Er staat: »In dit jaar konden wij een »ring«-mees constateeren. Daar aan vangen niet te denken viel door het zachte weder, schoot ik ze (!!) Zij droeg ring No. 2870« etc. En daarna volgt weer de *malte* zin: »Aan het been is zelfs bij het scherpste onderzoek niets te zien van verwonding door het dragen van den ring«. Daar boft dat individu mee na zijn dood!!!!

daar de natuur nu slechts uit individuen bestaat, is ieder individu evenveel waard als het andere; het eene verdient evenmin den dood als het andere, en ieder individu vervult in zijn bepaalde woonplaats een even gewichtige en onvervangbare rol als het andere. Waarom kan een dier in één provincie, of bosch, of weiland, of heg, of sloot wél gemist worden en in een andere dusdanige plaats niet? Dat is immers nonsens. En juist door een dier of plant in zijn hersenen slechts als *soort* te beschouwen, en er niet aan te denken dat een »soort« in de natuur voorkomt per *individu*, is het uitroei-systeem bij den mensch ontstaan doordat ieder vangend of doodend mensch op zijn heurt weer denkt »och kom! zoo een of twee, of 10, daarop steekt het in de natuur niet.« En juist hebben de wild-levende wezens tegenwoordig zóó'n harde dobber om als *soort* zélf te blijven bestaan, dat alle beetjes helpen. Maar inplaats dat de mensch »alle beetjes« laat meehelpen, werkt hij zelf in die kleinigheden óók nog tegen, en dan is er geen redding meer aan. Juist in die kleinigheden zit het hem veelal. Of ik in deze rubriek telkens weer terug kom op de groote nadeelen van menselijke hebbeligheden (toch eigenlijk óók bestaande uit complexen van kleinere en zéér kleine éénheden), zooals veerenmode, eierenroof, handel, visscherij etc., dat geeft lang zooveel niet als het juist opmerksaam maken op die »kleinigheden« die ieder lezer gemakkelijk na kan laten als hij er eenmaal opmerksaam op is geworden en er bij na gaat denken. Want bij bespreking der z.g.n. groote hinders denkt ieder gewoon particulier levend mensch: »och daaraan kan ik toch niets veranderen, dat is staatszorg en zelfs internationale bedisselarij.«

En als de heer Eykman denkt dat een weggevangen of geschoten individu in onzen tegenwoordigen natuurtoestand zoo gauw weer vervangen wordt door een reserve-individu, dan kent hij zijn huidencollectie beter dan de levende natuur. Wat kan het mij schelen of een sperwer in mijn buurmansbosch nog is blijven leven als die in mijn bosch door een huiden- of ringetjesjager of eierroovend mensch is vernietigd of verjaagd! Een schrille troost als de menschen in 't Haagsche bosch de anemoontjes verdelgen, om dan te hooren b.v. »in de Bredasche bosschen zijn er nog wel«!! Neen, elk individu is er één (ja zelfs elke honderd of duizend, want de heer Eykman weegt de natuur per 100 of 1000! Zijn dat levensgemeenschappen, zoo'n bosje van 100 of 1000?! Nu dat laat een schietmensch zich geen tweemaal zeggen door den heer Eykman dat het in de natuur niet op 100 of 1000 of nóg meer aankomt; dan komt ieder jager gauw met dat aantal in zijn tasch thuis.

Zou de heer Eykman tegenover den mensch ook zoo'n moraal hebben, en een moord dan alleen afkeuren als het over de duizenden gaat? Zie, het is een *ethische* kwestie. Maar daar geen enkel individu precies gelijk is aan 't andere, (en dat weet de heer Eykman ook weer zoo goed uit zijn huidencollectie), noch in uiterlijk, noch in gedragingen en geluiden, is ieder individu feitelijk een even groot levenswonder, en verdient te blijven leven.

Ik zal de verdere ruimte dezen keer eens geven aan een hierop slaande prachtige passage van William Long:

»Een heer en een knaap kwamen uit de bosschen van tegenovergestelden kant. Het was een prachtige lentemorgen, en de heer die *Ornitholoog* was, had zijn geweer genomen en een tocht gemaakt om een collectie van boschzangers aan te leggen (er ging juist een trekzwerm noordwaarts). De jongen echter had den geheelen ochtend in den top van een pijnboom gezeten, zoo stil als een kraai in nesteltijd, om een familie uilen in den volgenden boom te bespieden, om uit te vinden hoe zij leven en denken in hun eigen velletjes, en te zien hoe de moeder de verzamelde buit verdeelde. De heer echter opende zijn meegebrachte doos, waarin ruim honderd-zestig boschzangertjes lagen (zie die rekent óók per honderd!), prachtig mooie diertjes, *allemaal dood*. Maar de heer keek met minachting en superioriteit den jongen aan toen deze hem vertelde hoe hij de moederuil een van haar jongen had zien straffen die meer van de buit wilde nemen dan hem toekwam, zoodat het andere jong minder zou krijgen.

En toch waren al deze mooie boschzangertjes al wel 20-maal geclassificeerd, en hunne gedroogde huiden waren in het Rijksmuseum te vinden!

Had de onwetendheid van dien heer hem niet geheel verblind, dan zou hij als *Ornitholoog* gezien hebben dat de kleine jongen, die verborgen in zijn boom het leven trachtte te begripen, véél wetenschappelijker was in zijn methode dan die heer, die alleen zich interesseerde voor de doode huiden en de bestudeering van de veeren daarvan.

»Deze kleine scène is karakteristiek voor de geheele kloof die er tusschen de twee kampen van zoölogen bestaat. Sommige ornithologen echter, die werkelijk belangstelling en liefde voor de levende natuur hadden en die niet het zoölogisch heil zagen in soorten-classificeeren dat bovendien ontelbare massa's onschuldige levens vordert zonder dat er veel voordeel tegenover staat behalve het verwerven van eenige oppervlakkige kennis, sommige Ornithologen dus rebelleerden tegen de onware stelling dat één doode vogel in de hand meer waard is dan tien levende in de lucht die ongeëtiquetteerd in de wildernis blijven rondjolen. De oude leus was: »schiet en beplak met een etiket«! de nieuwe leus is: bespiedt en respecteer alle

levende wezens, een leus die grooter en machtiger wordt bij het lezen van de massa heden-daagsche studieboeken die méér in een dier zien dan veeren en haren. Zoo gingen de menschen van »de nieuwe leus« de velden en bosschen in om het dierenleven te volgen, om te leeren begrijpen het leven en de gewoonten en de kleine vreugden en verdrietelikheden die bij iedere soort en ieder individu voorkomen. Alles was hun nieuw. In het kiezen van hun levensgenooten, in het bouwen hunner nesten, in het oefenen van hun jongen, in hunne mysterieuze trekinstincten, in hun liefdesaangelegenheden en vijandschappen, lieten de dieren duizenden van belangrijke eigenschappen zien die nog in geen boek te vinden waren. De menschen van de oude leuze hadden verzameld en gecollectionneerd en duizenden *geslacht* en hadden geen tijd gehad om zich te bemoeien met de veel belangrijker *levensdingen* dier wezens; ja ze hadden zelfs geheel vergeten, dat zoo iets bestond. Want hun kunstmatige *techniek* bij het sorteeren dier doode huiden had hun geheel blind gemaakt voor het *wonder-volle* leven van die wezens, en *daárin* toch *alleen* steekt de sleutel voor de raadsels van hun *uiterlijk*.

Maar, zooals de heer Eykman nu zal inzien, men moet eerst *individualist* zijn, alvorens men het gewicht van elk *individuele* wezen kan leeren inzien.

En ten slotte, indien men de huiden en skeletten der vogels wil bestudeeren, dáárvóór is 's Rijks-Museum van Nat. Hist. te Leiden. Eén groot centraal museum voor een land is genoeg,¹⁾ als men zich dáár totaal wijdt aan dat wat de lijken ons vertellen; ieder die de huiden daar wil en moet onderzoeken kan daar terecht.

En thans nog enkele belooft zinnen (zie vorige artikel) over dat gediscrimineerde stuk uit »Aarde en haar Volken«: al dat gedierte dat door de jacht interessant wordt (! door bespieden en de gedragingen kienken héél wat interessanter wordend Ref.) maar dat in gevangenschap afschuwelijk is. (Ja, natuurlijk; welk levend wezen, de mensch incluis, is in gevangenschap op zijn best?) »de hartstocht van de jacht, maakt vreugde in de harten; de primitieve vreugde van zijn behendigheid te toonen en de vlugheid van zijn paard, de vreugde van te vervolgen(!) te vangen (!) te dooden (!) dus alles zélf aanbidding, maar geen natuur- of dieren-liefde). Dan iets héél fraai's: »De Puma heeft de akelige eigenschap dat hij dood om te dooden« (welnu, dus net als de schrijver zélf, *gesteld* dat de observatie juist is, en in zich zélf *verheerlijkt* de schrijver die eigenschap!). Een andere zin zegt zelfs dit van den mensch: »de wreede voetganger, die vol is van booze gedachten, een geducht wezen, dat voor zijn plezier doodt en uit de verte!« En bij de Puma heette het »akelige eigenschap« en bij zich zelf *pronkt* hij er mee! Ten slotte zegt hij, zooals ieder waarheidslievend mensch wel moet bekennen, dat de tijger blijkbaar volstrekt niet van zins is uit zich zélf den mensch aan te vallen, als hij geen slechte ervaringen van den mensch heeft opgedaan reeds. Hij vervolgt heel wat liever een gazel dan den »heer der schepping«. Dus zult ge zeggen, tijgers liet schrijver ongemoeid. Neen, mis!: »Maar mijn vrienden en ik droomden van niets anders dan van het vinden van een tijger om ons met hem te meten«!! O schoone moraal! en verhalen van »onschuldige« menschen en »gevaarlijke« roofdieren en hun noodzakelijke uitroeiing«!

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

¹⁾ Het doet er thans niet meer toe, hoe dit uit particuliere collecties is ontstaan; het is er, en zorgt nu voor eigen centrale aanvulling van het *werkelijk* noodige. De heer Eykman zal toch ook geen particuliere menschen-snijtkamer oprichten om de centrale Academische ziekenhuizen aan materiaal te helpen!? »Behandel het leven met zachtheid en spaar de individuen.«

Vleeschetende slak. — In verband met de mededeelingen omtrent vleeschetende slakken, kan ik mededeelen, meermalen een dergelijk geval te hebben waargenomen.

Bij 's-Hertogenbosch vindt men in 't voorjaar, wanneer het hooge water is afgeloopen, meermalen vischjes en visschen op het droge, waaraan zich dan de slakken te goed doen.

Om de slakken in mijn tuin te vangen, heb ik meermalen dit middel, n.l. een dood vischje 's avonds ergens neerleggen, toegepast, en met goed gevolg. W. BECHTOLD.

Krabben. — In het hoofdstuk over »Krabben van onze kust« mis ik het kleine roode krabbetje dat in mossels voorkomt, is dat de jeugdtoestand van een der daar genoemde, een andere soort of is het geen krab? W. BECHTOLD.

Tuinmerels. — Het is mij herhaaldelijk opgevallen, dat de merels in Tilburg-stad in den regel veel minder zangers-capaciteiten hebben dan die van Tilburg-omstreken.

In 't hartje der stad zijn er die beslist leelijk doen, soms is het piepen van een pomp of iets dergelijks duidelijk te hooren, doch hoe meer men naar buiten komt, hoe beter de vogels zingen. Ook is er nog verschil te hooren tusschen de vogels die dicht bij de stad wonen, en die welke alleen in de bosschen voorkomen. W. BECHTOLD.